

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΟΓΡΗΑΣ

— Κόσμος χαλάει απόψε στ' Ἀρτεμεία. Βιολιά και λαγούτα, χορός και τραγούδια, ἀχ μανούλα μου. Παντρεύουν τὴν Ἀννιώ τὴν καλογοριά μὲ τοῦ μακαρίτη τοῦ Παπαρτέμη τὸ γιό.

— Καὶ ξέρεις σήμερ' αὔριο θὰ χειροτονηθῇ κι αὐτὸς παπάς.

— Ναι τὸ ξέρω, γι' αὐτὸ βιάστηκε νὰ κάμῃ καὶ τὸ γάμο.

— Γάμος καὶ τοῦτος, πρωτάκουστος !

— Δὲ βαριέσαι τί ἔχει, καλὸς κι ἄξιος εἶναι. Ἡ Ἀννιώ ἔκανε τὴν καλύτερη δουλιὰ καὶ πέταξε τὰ ράσα, κορίτσι σὰν τὰ κοῦα νερά, γεμάτο εὐφροσύνη κι ὁμορφάδα πῆγε καὶ μπαμπούλωθηκε κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρο μαντίλι καὶ φόρεσε καὶ τὴ μακριὰ πόλλα ὡς κάτω στὸν ἀστράγαλο, κουταμάρα τῆς μεγάλης.

— Δὲ φταίει αὐτὴ, κορίτσι πρᾶμα, ξεγελάστηκε. Φταίει ἐκεῖνος ὁ ψευτοκαλόγερος ποὺ τὴν πῆρε στὸ λαιμὸ του, ὅπως πῆρε καὶ τόσα ἄλλα κορίτσια, νοικοκυροπούλες, ποὺ ἄλλες χτικιάσανε ἀπὸ τὴς νηστεῖες κι ἄλλες γίνηκαν νευρικὲς ἀπ' τὴν κλεισούρα, ὅπως καλὴ ὥρα ἡ Ἑλένη.

— Μὰ οἱ πὸ ἔξυπνες, ὅπως ἡ Μαριγούλα τοῦ Παυλῆ, πῆγανε στ' ἀδέρφια τους στὴν Ἀμερικὴ κ' εἶδανε πῶς ζῇ ὁ κόσμος. Τὴν εἶδα τὴς πρόαλλες στὴν ἐκκλησιά μὲ στόφα μεταξωτὴ, μὲ φέσι, μωρὲ μάτια μου, κι ὁ ἀρραβωνιαστικὸς στὸ πλάι τῆς, ἕνας λεβέντης ὡς καὶ ἀπάνω, ἀπὸ καὶ ποὺ εἶχε φύγει κιτρινιάρα καὶ μυροφορεμένη....

Αὐτὰ λέγανε ὁ Ἀλέκος μὲ τὴ γυναῖκα του, τρώγοντας κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο τῆς καλύβας τους τὸ ἥσυχον ἐκεῖνο καλοκαιρινὸ βράδι τοῦ Αὐγούστου.

— Ἡ Ἀννιώ στάθηκε πὸ ἔξυπνη ἀπ' ὅλες καὶ χωρὶς νὰ πᾶῃ στὴν Ἀμερικὴ εἶδανε τὸ θάμα τῆς. Τοῦ κάκου πάσχιζε ἡ φιλενάδα τῆς ἡ Ἑλένη νὰν τήνε σταματίσῃ, μπάρε μου, νὰ μὴν παντρεφτῇ μιὰ κ' εἶχε φορέσει κι αὐτὴ τὸ ράσο, καὶ γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς ἄλλα καὶ γιὰ τὸ ρεζίλι τοῦ κόσμου.

— Ἡ Ἑλένη ; τί λὲς ἐκεῖ, γι' αὐτὸ τὴς ἄλλες σήκωσε ὅλο τὸ χωριὸ στὸ πόδι ἀπὸ τὴς φωνὲς καὶ τὰ σκουξίματα. Σὰ νὰν τὴ σκότωναν μούγκριζε καὶ τινάζονταν χεροπόδαρα. Τὴν ἔπιασε τὸ νευρικό, ποὺ τὴν πιάνει, καὶ τὴν τράνταξε.

— Μοῦλεγ' ἡ Χρίσταινα πῶς οἱ συγγενεῖς τῆς φωνάζανε τὸ γιατρό καὶ τοὺς εἶπε δεῖ εἶναι στεριkiά, ὅλο τὰ ἴδια τοὺς λέει, μὰ τί θὰ πῇ στεριkiά ;... καὶ τὸ παθαίνει γιὰτὶ περιόρισε τὸ φυσικό, μαθὲς, Ἄλλ'

αὐτὴ σὰν ἦρθε στὰ συγκαλά της ἔλεγε πὼς εἶναι δαιμονικὴ πείραξη, καὶ πὼς ἔτσι πείραζε τοὺς Ἁγίους ὁ δὲ ἀποδῶ.

— Κολοκύνθια, Παντρειά θέλει κι ὅλα θὰν τῆς περάσουνε, λέει ὁ Ἀλέκος. Ὅλα τὰ θεραπεύει βλέπεις αὐτοῦν ἡ παντρειά, παναθεμάτηνε. Κοντζάμ νταρντάνα ποὺ ἂν ἔστιβε τὴν πέτρα θὰ τῆς ἔβγαζε ζουμί, κάθεται νὰ διαβάξη τὴν ἀμαρτωλὴ σωτηρία, κλεισμένη σὲ μιὰ κάμαρη, καὶ νὰ μετράη τις χάντρες τοῦ κομπολογιοῦ!

— Εἶδες ὅμως ἂν καὶ καλογερεύανε μαζί, τρία χρόνια τώρα, ἡ Ἀννιώ φαίνοντανε πάντα πιδ σκεφτικιά καὶ διάβαινε χαμηλοβλέποντας μὲ τὴ μπαμποῦλα ρηχημένη χαμηλὰ καὶ τὰ χέρια της σταυρωμένα μὲς ἀπ' τὰ φαροδομάνικα τῆς πόλκας της. Ὡστόσο τᾶφτιαξε μὲ τὸ παπαδοπαίδι ἡ καλὴ σου χωρὶς νὰ τὸ πάρουμε μυρουδιά.

— Ἄμ ἀπὸ κάτω τέτοιες νὰ φοβᾶσαι....

Τὸ βραδινὸ ἀπαλὸ ἀεράκι, ποὺ ἀνάλαφρα γλυστροῦσε μὲς ἀπ' τ' ἀμπελόφυλλα τῆς τρυγημένης σταφίδας, σκόρπιζε τοὺς ἤχους τῶν βιολιῶν καὶ τὰ ξαφωνητὰ τῶν τραγουδιῶν στὴ βραδινὴ γαλήνη τοῦ χωριοῦ. Κ' εἶταν μιὰ νύχτα φεγγαρόλουστη καὶ γλυκειά, λές κι ὁ οὐρανὸς μὲ τ' ἀστέρια του γιόρταζε, γιὰ τὴ φύση, ἡ μεγάλη καὶ σοφὴ, κέρδιζε γιὰ ἑκατομμυριοστὴ φορὰ τὴ νίκη της καὶ κυριαρχικὰ παραμέριζε τὴ στενοκέφαλὴ θρησκοληψία τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ στήσῃ τὸ θρόνο τῆς ἀλήθειας της, τῆς ἀπέραντης θρησκείας, στὴ νεοφώτιστὴ τώρα ψυχὴ τῆς πλανεμένης ἀπὸ τὴν κουταμάρα τῆς Ἀννιώ. Γι' αὐτὸ στὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ἀπόψε γινόταν ὁ γάμος, καθὼς καὶ στὴν αὐλὴ καὶ στὸ χαγιάτι, τὸ φεγγάρι σπάταλα ἐρρηχνε τ' ἀσημένια του νάματα καὶ πλημμύριζε τὸν τόπο γύρω ὡς τις ἀπόμακρες γωνιές. Μὰ κι ὁ Ἀλέκος ἤπιε κάτω παραπάνω κεῖνο τὸ βράδι στὴν ὑγεία τῆς Ἀννιώ καὶ τοῦ γαμπροῦ, κι ἄς μὴν. τὸν εἶχανε καλέσει στὸ γάμο. Τί, ὅλο τὸ χωριὸ πιδ θὰ καλονόουσε! Κ' ἔτσι λίγο στὸ κέφι καθὼς εἶτανε ἔλεγε στὴ γυναῖκα του:

— Ἄντε, μωρὲ γυναῖκα, σὰ δὲ σὲ πῆρε καὶ σένα τὸ ρέμα τῆς καλογεροσύνης καὶ σέχω τώρα καὶ σὲ χαίρομαι, λεβέντισσα.

— Ὅρεξη ἔχεις λέω γώ... τοῦ ἀπαντοῦς ἐκείνη χομογελώντας. Καὶ δὲν ἀκούστηκαν διόλου κεῖνο τὸ βράδι οὔτε τοῦ γκιῶν τὸ κρώξιμο οὔτε τῆς κουκουβάγιας τὸ νιαούρισμα, ποὺ σκεδὸν κάθε βράδι τάραζαν τὴ γαλήνη τῆς ἐξοχῆς δίνοντάς της ἕναν τῆνο μελαγχολικὸ. Ἀὐς καὶ τὰ νυχτοπούλια πῆγαν καὶ κούρνιασαν στὶς τρύπες τοὺς φοβισμένα στὸ ἀκουσμα τῆς ἀπροσδόκητης χαρῆς ποὺ γέμιζε τὸν ἀέρα μὲ τὸν τραντα-

χρό τη; αντίλαλο, και μ' ένα δικαίωμα ανημφισβήτητο, διώχνοντας τής νύχτας τὰ φανιάσματα, θριαμβευτικά περνούσε αυτή, ή χαρά, άκολουθούμενη από τὰ καλόκαρδά της τ' άδέρφια : τήν άγάπη, τὸ γέλιο, τὸ τραγούδι, τὸ μεθύσι.

— Άκούς τὸν παλιοκαλόγερο τί πῆγε νὰ κάνῃ ; Ἦρθε σ' αὐτὸ τὸν κουτότοπο και μᾶς πέρασε γιὰ Ἅγιος. Τῆς μάζεψε όλες σ' ἓνα σκοταδιερὸ τοῦ κάστρου, κ' ἐκεῖ τῆς δασκάλεψε ὅτι όλα εἶναι μάταια, πὼς τὰ σκουλίκια θὰ μᾶς φᾶνε, πὼς μέσα σ' όλα τὰ πράματα τῆς ζωῆς εἶναι κρυμένος ὁ δὲς ἀποδῶ, πὼς πρέπει νὰ τυραννᾶμε τὸ σῶμα μας κ' ἡ κοιλιά μας νὰ παῖζῃ ταμπούρα.

— Δέν τ' ἀφήνεις τώρα, τὰ ξέρουμε.

Μὰ ὁ Ἀλέκος ποῦλε ὄρεξη γιὰ λίμα εξακολουθοῦσε.

— Τί νὰ σοῦ πῶ, βρε γυναῖκα, μ' αὐτὰ τὰ λίγα γραμματάκια ποὺ ξέρω, τότε κατάλαβα τί θεομπαίχτης εἶναι. Μιά μέρα γιὰ νὰ τοὺς δείξῃ πὼς εἶναι ὁ χάρος τί ἔκατσε κ' ἔφτιασε ; Σ' ἓνα ραβδιστήρι μακρὸν κάρφωσε ἀπάνω μιὰ νεκροκεφαλὴ κ' ἔρρηξε ἓνα μαῖτρο πανι ὡς κάτω και εἶχε εἰδοποιήσῃ ἓνα παιδί τὴν ὥρα ποὺ θὰ τοὺς ἔλεγε και «θ' ἀνοιγοῦν οἱ θύρες τῆς κόλασης και τότε ἐκείνος θὰ ἔλθῃ νὰ ζητήσῃ τίς ψυχές μας» ν' ἀνοίξῃ μιὰ παράμερη πόρτα και νὰ φανερωθῇ, μὰ νὰ βαστάει ψηλὰ τὸ ξύλο κι αὐτὸς νᾶναι ἀπὸ κάτω σκεπασμένος και νὰ τὸ περπατᾷ μες' στο σκοταδιερὸ ! Ἔτσι κ' ἔγινε Τῶν κοριτσιῶν κόπηκε τὸ αἷμα, μιὰ ἔγκυος ποὺ πῆγε κι αὐτὴ ν' ἀκούσῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ἀπόβαλε, και τὸ μικρὸ ἄδερφάκι τῆς Βαγίτσας ποὺ τῷχε πάρει μαζί της ἔπαθε συγκοπή και πέθανε τὸ κακόμοιρο.

— Τὰ ξέρω, τὰ ξέρω.

— Κάποιος μούλεγε πάλι τίς ἄλλες πὼς ἔχει στὸ κελλί του δυὸ τρεῖς ἀπ' αὐτὲς τίς δόκιμες καλογριοῦλες και τοὺς λέει νὰ κοιμούνται κάθε βράδι στὴν κάμαρά του ἔτσι γιὰ νὰ νικᾶνε, λέει, τῆς σάρκας τὸν πειρασμό. Άκούς ἐὸν πράματα, γυναῖκα μου ;

— Φτοῦ στὸν κόρφο μου, μὲ κόλασες ἀπόψε μὲ δαύτονε. Πᾶψε πιδ γιὰτι μούφουσκωσε τὸ πλεμόνι μου. Τί τότε φυλάνε και δέν τότε τσακίζουνε ;

— Τόπαν στὸ δεσπότη και τὸν ἔστειλε στὸ μοναστήρι μακριὰ ἑξορία.

— Στὸν ἀγύριστο, στὸν ἀμελέτητο νὰ πάῃ.

Αὐτὴ τῇ στιγμῇ περνώντας ὁ κουμπάρος ὁ Πανάγος σταμάτησε νὰ τοὺς πῇ μιὰ καλησπέρα. Εἶχε πάει κι αὐτὸς στὸ γάμο κ' ἡ κουβέντα, ὅπως εἶταν φυσικὰ γιὰ αὐτὸν ἀρχίνησε. Πανηγύρι τρικουβερτο, καίγεται τὸ σπίτι. Τί σφαχτά, τί γλέντι !... Παπαδόγαμος σωστός..

“Ολ’ οἱ παπάδες, ἀπ’ τὴ χώρα, ἀπ’ τὸ μοναστήρι ὁ Παπᾶ Στέλιος, ὁ δῆκός τ’ ἤδη Δημήτρη κι ὁ γέρο παλᾶ—Φράγκος θέριεψε κι αὐτός. Νὰ δῆτε χορὸ πού κάνουνε, ἀνεμίζονται τὰ ράσα τους, πετᾶνε τὰ καψάδια τους, τὰ μαλλιά τους κολλήσανε στὸ σβέγκο τους ἀπ’ τὸν ἰδρώτα. Κόσμο χαλαῖε, ἀκοῦτε τὰ τραγουδία /; Αὐτουνῶν εἶναι, βγάζουνε τὸ ἄχτι τους.

— Καλὰ κάνουνε. Νὰ ζήσουνε οἱ νιόννηφοι καὶ νὰ καλογεράσουνε νὰ κάνουνε καὶ μιὰ στάνη παιδιά. Ὅσο γιὰ τοὺς παπάδες ἃς ξεσκάσουνε κι αὐτοί. Βλέπεις τὸ φυσικὸ τοῦ ἀνθρώπου ἔνα εἶναι καὶ στοὺς παπάδες καὶ σὲ μᾶς τοὺς λαϊκοὺς.

— Καλὸ καὶ τοῦτο, πρώτη μου φορὰ τ’ ἀκουσα νὰ χορεύουν κ’ οἱ παπάδες, λέει ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀλέκου. Πῶς κατάντησε ὁ κόσμος. Ἀεὶ αὐριο νὰ πάρης κι ἀντίδερο ἀπ’ τὸ χέρι τους. Ἀμ δέ !

Τὸ φεγγάρι τ’ ὀλόγιμο ἀφοῦ πέρασε ἀπ’ ὅλες τὶς ρηματιές, τ’ ἀμπέλια, τὶς θιμουδιές καὶ σκόρπισε μαζί μὲ τὸ εὐλογημένο του φῶς καὶ τὴ χαρμόσυνη εἰδηση πάνω ἀπὸ στεριές καὶ θάλασσεσ, πῆγε τώρα πίσω ἀπ’ τὰ βουνὰ νὰ ξαποστάσῃ σὲ καμιὰ ἀπόμερη γωνιά τ’ οὐρανοῦ. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ τὸ χωριὸ βυθίστηκε σ’ ἓνα γλυκύτατο κι ἀπαλὸ σκοταδάκι. Στὸν ἀέρα πλανιόντανε ἀκόμη οἱ τελευταῖοι ἤχοι τοῦ βιολιοῦ καὶ τοῦ λαβούτου κι ὅλοι κεῖνοι πού γλέντησαν μὲ τὴν καρδιά τους στὸ πανηγύρι τῆς ἀγάπης, γύριζαν σιὰ σπίτια τους νὰ κοιμηθοῦνε ἀφήνοντας χίλιες καλὲς εὐχὲς στὸ ταιριασμένο ζευγάρι.

Ἀργά, πολὺ ἀργά, κατὰ τὰ ξημερώματα, πού ὅλοι εἶχαν ἀποκοιμηθεῖ, ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς Ἑλένης τῆς καλόγριας ἀκούστηκαν μουγκρητὰ κ’ ὕστερα φωνὲς ἄγριες καὶ σπαραχτικές, πού ἔκαναν τοὺς ξενυχτισμένους γειτόνους νὰ ξεπέταχτοῦνε τρομαγμένοι μόλις λίγη ὥρα τὸν εἶχανε πάρει. Τὴν εἶχε πιάσει τὸ νευρικὸ πού τὴν ἔπιανε, ἡ διαβολικὴ πείραξη Ἀπόψε βρέθηκε ;

Τ’ ἀκουσε κ’ ἡ Ἀννιώ, πού γλυκὰ εἶχ’ ἀποκοιμηθεῖ στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἀντροῦ της.

Καὶ σὰ μέσα σ’ ὄνειρο ψιθύρισε, σὰ νὰ παραμιλοῦσε.

— Ἀμώρη Ἑλένη ! Ἀφοῦ ὁ Κύριος εὐλόγησε τὸ γάμο, εἰ κάθεσαι κουτὴ καὶ σκούζεις ἄδικα ; ..